

‘ER IS IN HET VLIEGTUIG VAN FC BARCELONA EEN BOM AAN BOORD!’

- Gerard van der Lem -

V

anaf de tweede helft van de vorige eeuw zijn tal van Amsterdamse voetballers en trainers veelvuldig door/over de wereld uitgewaaid. Dit waren, zeker in de pionierstijd van het betaalde voetbal, reizen waar de romantiek nog tastbaar was.

Eenmaal op de plaats van bestemming bleken de buitenlandse stadions niet alleen imponerende en gereputeerde, maar zeker ook intimiderende bouwwerken.

Gerard van der Lem, de welbekende Amsterdamse oud-speler en trainer, is één van de voetballers die wij de volgende vraag stelden: ‘Welk stadion heeft als speler of trainer de meeste indruk op je gemaakt?’

Swart: ‘Toen wij met Ajax, dat was eind 1966, voor de eerste keer het veld van Liverpool betraden, schrokken we ons werkelijk het apelas. Trainer Rinus Michels had het een goed idee gevonden om ons voor de wedstrijd alvast het veld op te sturen, maar toen we even later weer naar binnen liepen, waren we allemaal zwaar onder indruk.’

We wisten niet wat we zagen: de afgestampte tribunes (een deinende mensenmassa stond van boven naar beneden tegen elkaar aan gedrukt) waren afschrikwekkend, er klonk een oorverdovend, door het hele stadion heen echoënd gezang, de beruchte ‘The Kop’ (gepositioneerd achter één van de doelen) vormde een levende muur van mensen, produceerde een angstaanjagend geluid, bekogelde ons onophoudelijk met penny’s (Engelse muntjes) en zweeg geen moment.

Toen wij daar zo stonden, begonnen ze het clublied ‘You’ll Never Walk Alone’ te zingen. Tegenwoordig is

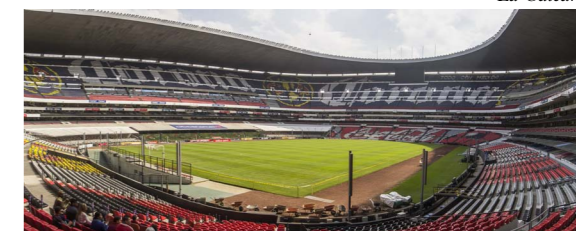
La Catedral

Van der Lem kwam verrassend genoeg niet met San Siro, Nou Camp of het Bernabeu-stadion op de proppen, maar nota bene met ‘La Catedral’.

Van der Lem: ‘La Catedral was het oude stadion van de Baskische voetbalclub Athletic de Bilbao. Het was vooral zo bijzonder omdat, waarschijnlijk door het type overkapping, al het door de begeesterde thuisfans geproduceerde geluid daar in wezen bleef hangen. Doordat het lawaai niet weg kon, galmde het op een oorverdovende, zelfs schrikwekkende wijze door dat stadion.’

Als er één club (+ supportersschare) in de wereld is die bekend staat om en zelfs patent heeft op een stadion met een beruchte akoestiek en daardoor ongeleid in het rond galmende geluidsgolven, dan is dat FC Liverpool.

Sjaak Swart voetbalde met Ajax en het Nederlands elftal in bijna alle mogelijke stadions. Maar qua entourage was er één specifiek stadion dat verreweg de meeste indruk op hem maakte: Anfield Road, het klassieke stadion van FC Liverpool.

dat nummer door veel clubs overgenomen, maar wij hoorden dat daar voor de eerste keer. De rillingen liepen over onze rug.

Na de beroemde mistwedstrijd (5-1 winst in het Olympisch Stadion van Amsterdam) wisten we Liverpool, die bewuste avond op Anfield, mede dankzij twee doelpunten van Johan Cruyff, op twee-twee te houden.’

Gerard van der Lem bewierookte in zijn, door journalist Edwin Struis opgetekende, biografie de intensiteit van het Spaanse voetbal:

Gerard van der Lem in het Olympisch Stadion van Amsterdam.

‘Ik vergeleek het altijd maar met een snelkookpan. Op maandag gingen de spelers erin, elke dag werd die pan een beetje heter. Als je op zondag het deksel eraf trok, sprongen er 22 moordenaars uit. De heftigheid van die wedstrijden, dat was ongelooflijk.

Zoals in Nederland iedereen van Ajax wilde winnen, moest en zou in Spanje ook altijd Barcelona worden verslagen. Dus was iedereen opgefokt en verliepen de wedstrijden van ons altijd in de hoogste versnelling. Het is de kunst om in die hectiek rustig te blijven. Maar dat ging ons steeds beter af. We hielden steeds beter de controle.’

Van der Lem vindt dat als je in Spanje landskampioen wordt, dat je dan ook écht kampioen bent:

‘De algehele beleving, druk en entourage in de Zuid-Europese landen kun je absoluut niet met Nederland vergelijken. Een kwestie van volksaard. Bekende stadions als Nou Camp en Bernabeu waren uiteraard indrukwekkend. In het Bernabeu van Real Madrid stonden die tribunes kort op het veld en klommen de zitplaatsen bijna recht omhoog.

Daarentegen kun je de kritische toeschouwers (al meer dan eens gekscherend schouwburgpubliek genoemd) bij FC Barcelona gerust vergelijken met de mensen die bij Ajax komen kijken. Bij Ajax moet alles kloppen en dat is bij Barcelona hetzelfde. Ze willen niet alleen zien dat je wint, maar ook dat je mooi voetbal speelt en zoveel mogelijk doelpunten maakt.’

Van der Lem benadrukt: ‘De uitwedstrijden in Bilbao zijn mij niet alleen bijgebleven vanwege het stadion, maar ook door alles wat erbij kwam.

We zaten met FC Barcelona (**Gerard** was op dat moment assistent-trainer van Louis Gaal, AG) de avond voor de wedstrijd in een hotel, dat op een steenworp afstand van het stadion lag. Ik wilde daar op een gegeven moment even m’n kamer uitlopen om bij enkele spelers, die op hun kamer lagen, langs te gaan.

Maar onmiddellijk nadat ik de deur van mijn kamer had opengedaan, stonden er twee zwaarbepakte agenten met een mitrailleur, een hond en een masker over hun hoofd voor mij opgesteld...

Ik schrok me werkelijk kapot, man! De beide agenten zagen ook hoe verschrikt ik reageerde en één van hen riep daarop ter geruststelling: ‘Vigilante! Vigilante! (beveiliging)’ en dat ik mij vooral geen zorgen hoefde te maken.

De volgende dag reden we, vanwege de enorme drukte, met een slakkengang naar het stadion en escorteerde een peloton aan agenten onze bus. Zij hadden exact dezelfde maskers op als de twee gasten die ik in het hotel trof en waren vooral bedoeld om niet de identiteit van de agenten prijs te geven.

De stringente beveiliging was puur en alleen nodig om ons te beschermen tegen eventuele aanslagen van de beruchte Baskische terreurbeweging ETA.

Na de wedstrijd reden we gelijk met de bus naar de luchthaven, maar toen we in het vliegtuig zaten en reeds opgestegen waren, sijpelde er via enkele meegereide hoogwaardigheidbekleders en bestuursleden, waaronder FC Barcelona-president Josep Lluís Núñez, het bericht door, dat er een bommelding was binnengekomen. De sinistere boodschap luidde: ‘Er is in het vliegtuig van FC Barcelona een bom aan boord!’

Toen zaten we dus al in de lucht, hè?!

Omdat niemand zeker wist of we de melding serieus moesten nemen, besloten de piloten niet om te keren, maar gewoon door te vliegen. Hoewel we er collectief, inclusief Louis en ik, relatief vrij kalm onder bleven en het slechts een vlucht van een uurtje was, werd het, zoals je zult begrijpen, niet het meest relaxte vliegreisje dat we gemaakt hebben.

Het ironische is dat ik Bilbao, mede omdat ze alleen maar Baskische spelers in de selectie hadden, juist een hele sympathieke club vond. Maar door de opeenstapeling van al deze ervaringen, zal ik dat oude La Catedral-stadion in ieder geval nooit van m’n leven meer vergeten.’

De traditie en historie van een liefst door zo hoog mogelijke tribunes omringd speelveld bepaalde (én bepaalt) dikwijls de mate van aantrekkingskracht.

Terwijl het (thans weliswaar onthoofde) Olympisch Stadion van Amsterdam en de Kuip in Rotterdam wél dat speciale gevoel blijven opwekken, heeft het de Johan Cruijff-Arena aanvankelijk veel moeite gekost om een plaatsje in het hart van de voetbalfans te veroveren. De ware voetballiefhebber wandelde doorgaans zonder ook maar iets van affectie of een speciale kriebel te voelen langs dit mondaine stadion.

Pas de laatste jaren begint de Johan Cruijff-Arena langzaam maar zeker van een eigen, inmiddels mooie geschiedenis en hedendaagse romantiek te profiteren en is het stadion ook werkelijk gaan leven.

Het is daarom des te opvallender dat de Amsterdamse voetbaltrainer Henk Wisman, gevraagd naar diens meest indrukwekkende stadion, met het ultra-moderne Estadio Wanda Metropolitano (een volledig herbouwde voetbalarena waar Atlético Madrid sinds 2017 de vaste bespeler is) op de proppen kwam.

Wisman, de huidige coach van Rijnsburgse Boys had eerder onder meer de technische leiding bij FC Volendam, FC Den Bosch en het nationale team van Armenië, raakte de afgelopen winterstop, tijdens een trainingskamp van Rijnsburgse Boys in Madrid (+ bezoek aan een thuiswedstrijd van Atlético), danig onder de indruk:

Gerard van der Lem in gesprek met journalist André Gieling

‘Zodra je het Wanda Metropolitan binnenkomt, pakt dat stadion je gelijk bij de strot, bevind je je in een soort van Amerikaanse show en beleef je een werkelijk maximale beleving.

Het stadion (gelukkig zonder sintelbaan) heeft nog amper een verleden en roept nog geen nostalgie op, maar dat ‘gemis’ voel je geen moment.

Zodra de spelers het veld betreden, vangt er een enorme, behoorlijk luidruchtige show met alle mogelijke soorten van moderne led-verlichting en met laserstralen die het hele stadion rondgaan aan. Zo wordt er standaard op iedere door de speaker omgeroepen speler een individuele lichtspot gericht.

De presentatie van de spelers doet onmiddellijk denken aan de opkomst en entourage van een (kick) bokswedstrijd of de wijze waarop we vroeger de basketballers van de Chicago Bulls het United Center zagen betreden.

Ik ben niet zo gauw onder de indruk van iets, maar dit perfecte stadion straalde het toppunt van sfeer en entertainment uit. Wij stelden onszelf, daar op de tribune gezeten, ook serieus de vraag: hoe kan de voetbalwedstrijd die zo dadelijk volgt in Godsnaam nog dit spektakel overtreffen...?!’

Ajax speelde zowel in 1994 als in 1997 een aantal vriendschappelijke wedstrijden in Noord- en Zuid-

Amerika en Curaçao. Danny Blind raakte tijdens één van die duels danig geïmponeerd door de overweldigende sfeer in het beroemde La Bombonera-stadion te Buenos Aires.

De heksenketel waar hij in de thuishaven van Boca Juniors (Maradona heeft er ter hoogte van de middenlijn zijn eigen skybox) belandde, maakte zoveel indruk op hem dat hij tot de dag van vandaag La Bombonera als het meest bijzondere voetbalstadion beschouwd waarin hij ooit gevoetbald heeft.

Ook **Gerard van der Lem** reisde in die periode, als assistent-trainer van Louis van Gaal, met Ajax mee. Toen hij in Mexico het gigantisch grote Azteca-stadion betrad, hoefde hij geen moeite te doen om de associatieve film, met heroïsche voetbalhelden (van Pelé tot Maradona) en -wedstrijden (twee onvergetelijke WK-finales), in zijn hoofd af te spelen.

Van der Lem: ‘We speelden met Ajax in het Azteca-stadion voor liefst 100.000 toeschouwers een wedstrijd tegen het nationale elftal van Mexico. En dat nota bene met een veredeld B-elftal, want het Nederlands elftal was op dat moment in Amerika voor het Wereldkampioenschap van 1994.

Wij speelden daar met Litmanen, maar ook met Reuser, Wooter en Oulida. Dat het stadion helemaal vol zat vond ik ongelooflijk. Ik vergeet nooit meer dat we de

dag voor de wedstrijd in het stadion gingen trainen en Louis aan mij vroeg: ‘Gerard, kun jij even meedoen? Ik ga zo acht tegen zeven spelen, dan speel jij bij die zeven mee.’

Normaal was ik al nooit zo’n voorstander van dat meevoetballen, want ik liep me tijdens die partijen de pleuris. Maar, mede omdat dat stadion op liefst 2195 meter hoogte lag, kreeg ik tijdens die training al na amper vijf minuten totaal geen lucht meer. Ik kon geen stap meer zetten!

Onze spelers zouden er tijdens de wedstrijd natuurlijk ook last van krijgen, dus ik dacht: we krijgen een beuk! Maar ondanks de hitte, de luchtdruk en dat er vijf tweede elftalspelers in het veld stonden, verloren we slechts met twee-één van die Mexicanen.’

Na het Anfield Road van FC Liverpool is het Estadio Azteca ook voor Sjaak Swart het tweede, meest memorabele stadion waarin hij heeft gevoetbald. Swart: ‘We speelden 1960 met Oranje (nadat we de avond ervoor met het vliegtuig nog een tumultueuze noodlanding hadden gemaakt in New York en pas om vier uur ‘s nachts in ons hotel arriveerden) in en tegen Mexico.

De wedstrijd werd om kwart over twaalf in de middag bij een temperatuur van 35 graden gespeeld. Ik speelde zelf, eerlijk gezegd, nog best een goede pot, maar ik wist vlak na de met 3-1 verloren wedstrijd niet eens meer tegen wie we gespeeld hadden! Een speler als Bennie Muller moest al tijdens de warming-up afhaken, omdat hij vanwege de ijle lucht simpelweg niet fatsoenlijk kon ademen. In de rust zaten bijna alle spelers aan de zuurstofapparaten!

Als we **Gerard van der Lem** met het verhaal van de bijna-vliegcrash van Oranje confronteren, haalt hij een macabere herinnering op:

‘In de tijd van de SLM-ramp (de vliegtuigramp in Suriname die op 7 juni 1989 176 mensen het leven kostte) was ik coach van HFC Haarlem. Bij ons speelde de talentvolle Surinaamse rechtsback Ortwin Linger. Een paar weken voordat de selectie van het Kleurrijk Elftal naar Suriname zou vertrekken, werd ik gevraagd om als tweede coach mee te gaan. Toen ik zei dat de gehele groep uit Surinamers bestond, kreeg ik als antwoord: ‘Wij zijn kleurrijk en jij bent ook kleurrijk!’ Of ik mee wilde gaan.

Een jaar daarvoor hadden we met Haarlem een trip naar Suriname en Frans-Guyana gemaakt en nog drie wedstrijden gespeeld, maar omdat ik na een jaar werken per se met mijn gezin op vakantie wilde, heb ik het afgezegd. Toen is in mijn plaats Nick Stienstra, de Surinaamse trainer van RCH, meegegaan.

Bizar. Allemaal naar de klote. Ongelooflijk.

Richard Smith, de begenadigde, in Amsterdam zetelende fysiotherapeut, heeft door de jaren heen legendarische voetballers als Cruyff, Van Hanegem, Beckham en Maradona op zijn massagetafel gehad. Frappant genoeg laat ook Smith voor de hand liggende stadions als het Maracaña-stadion, Estádio da Luz of het oude Wembley links liggen, maar opteert hij eveneens voor het Mexicaanse Azteca als favoriete stadion!

Smith: ‘De finale van het wereldkampioenschap voetbal in 1986 was voor mij vakmatig zowel de afsluiting als de apotheose na tien tropenweken. Ik begon de eindronde als fysio bij de Deense ploeg, maar ik masseerde daarnaast ook nog diverse spelers van andere landen. Toen de Denen na een 1-5 nederlaag tegen Spanje (Emilio Butragueño) waren uitgeschakeld, werd ik op voorspraak van bondscoach Franz Beckenbauer aan de medische staf van het Duitse elftal toegevoegd en werkte/masseerde ik soms tot vijf uur in de nacht.

Wat ik uniek vond was dat Beckenbauer mij tot diep in de nacht bijstond en ook geen moment van mijn zijde week. Ik behandelde op dat moment de geblesseerde sterspelers Dieter Hoeness, Hans-Peter Briegel en Karl-Heinz Rummenigge. Terwijl ik rustig door masseerde, lagen de spelers vaak gewoon op de behandeltafel te slapen.

Ik liet Beckenbauer regelmatig weten dat hij gerust kon gaan slapen, maar hij antwoordde dan: ‘Zolang jij aan het werk bent, ben ik bij je en blijf ik (Der Kaiser haalde op gezette tijden thee en een broodje) voor je zorgen.’

Smith: ‘Het klopt dat meneer Müller-Wohlfahrt, de vaste teamdokter van Die Mannschaft, niet zo blij met mijn aanwezigheid was. Geblesseerde topspelers leveren dergelijke types natuurlijk op dagelijkse basis veel meer publiciteit op dan een fitte voetballer. Toen hij Rummenigge al had afgeschreven, riep ik onmiddellijk dat hij gewoon zou spelen.

Het was gelijk de eerste aanvaring en ook de reden waarom ik vaak in het geniep, buiten het gezichtsveld van de vaste medische staf om, aan het behandelen was

Ik vond het daarom een geweldig compliment dat nota bene Martin Tyler, die als co-commentator van de Engelse televisiezender ITV de finale van het WK in 1986 tussen Argentinië-West Duitsland versloeg, de live-uitzending begon met het noemen van mijn naam.

Hij had voor de wedstrijd gezien dat Karl-Heinz Rummenigge in de middencirkel van het Azteca-stadion druk bezig was om zonnegroeten (een vaste serie van yoga-oefeningen die ook toen al het handelsmerk van Smith waren, AG) uit te voeren. Tyler observeerde dat en zei: ‘Ik weet zeker dat Richard Smith nu in het stadion zit.’

Helaas voor mij verloor West-Duitsland de finale met 3-2, maar de ambiance van dat groteske stadion is mij altijd bijgebleven.

Na tien weken lang bijna 24 uur te hebben gewerkt, zat ik er even helemaal doorheen, maar enkele weken na de door het Argentinië van Diego Armando Maradona gewonnen finale, bevond ik mij alweer in Italië en kneedde ik, nadat voetbaljournalist Leo Verheul het contact had gelegd, de geblesseerde enkel van Maradona.'

Tijdens het maken van enkele portretfoto's voor dit verhaal, treffen we Gerard van der Lem in het Olympisch Stadion van Amsterdam.

Gerard: 'Ja, dit blijft een speciale plek,' zegt hij met gevoel voor weemoed, 'maar het is daarentegen moeilijk te bevatten dat ik hier inmiddels alweer achtenvijftig jaar geleden ballenjongen was en bijna vijftig jaar geleden mijn eerste wedstrijden met FC Amsterdam in dit stadion speelde.'

Hoewel het de grootste angst van Gerard is om ooit zijn geheugen kwijt te raken, weet de inmiddels zevenenzestigjarige oud-rechtsbuiten zich bijna nog alles tot in detail te herinneren. Helaas gold dat niet voor Frits Flinkvleugel, zijn onlangs overleden medespeler bij FC Amsterdam.

Van der Lem: Frits was al langer niet goed meer. Hij zat in een verzorgingshuis, vergat steeds meer dingen en herkende soms zelfs zijn vrouw niet meer. Het was ook Frits zijn vrouw die mij belde en zei: 'Gerard, je bent hier nog een paar keer langsgeweest en Frits vond dat geweldig, maar hij is tien minuten geleden overleden.'

'Jezus...! Omdat ik met zowel Frits als met Jan Jongbloed bij FC Amsterdam heb gespeeld, dacht ik: ik bel Jan even op om hem erover te informeren. Ik zei: 'Jan, ik heb niet zo'n leuk bericht: Frits is overleden.' 'Ach, God!, antwoordde hij, die arme jongen.'

Twee weken later ging de telefoon. Het was Jan Jongbloed. Ik begroette hem en zei dat ik op dat moment samen met mijn vrouw in de auto zat en dat hij op de speaker stond.

'Sorry dat ik je bel,' zei Jan. 'Nee, dat geeft niet,' antwoordde ik. Jan: 'Ik zat net te schijten, dus ik dacht: ik zal Gerard even bellen. Ik had dus nota bene al gezegd dat m'n vrouw erbij zat.. Toen hij klaar was met dollen, zette hij een serieuze stem op en zei: 'Gerard, ik wil je toch even wat zeggen: 'Frits is overleden!'

'Je begrijpt dat ik mij nu ook over Jan de nodige zorgen begin te maken.'

Naast het verdwijnen van stadion De Meer heeft er de laatste decennia, betreft vele klassieke amateurvoetbalclubs en sportparken in Amsterdam, een heuse kaalslag plaatsgevonden. Soms uit geldgebrek,

maar vaker doordat streetwise opportunisten de kostbare grond van de clubs aan gehaaide projectontwikkelaars verkochten.

Er ontstonden vele fusieclubs die bij voorbaat gedoemd waren om een stille dood te sterven. Zónder de oorspronkelijke velden, de kantine en de spelers bleef er een club zónder ziel over.

Remko de Jong, de huidige voorzitter van DWS, is er inmiddels ook achter dat het essentieel is om mensen met de nodige politieke/gemeentelijke connecties aan de club te binden. Remko: 'Zonder dergelijke types kun je soms jaren tevergeefs om een kunstgrasveld vragen, terwijl er bij andere verenigingen, die wel de juiste ingangen hebben, zomaar drie tot vier velden door dezelfde gemeente worden aangelegd.'

'De toekomst,' vervolgt De Jong, zal zijn dat de overgebleven amateurclubs alleen door een commerciële insteek het hoofd boven water kunnen houden. Dat zullen dan verkapte voetbalscholen en -opleidingen worden waar voetballertjes iedere dag terecht kunnen en hun wedstrijden en competities buiten de KNVB om zullen spelen.'

Gerard van der Lem, ooit nog spelend voor de Amsterdamse amateurclub Zeeburgia, benadrukt dat het niet alleen de grote stadions zijn die hem intrigeren. Het zijn in eerste instantie de herinnering en de historie van een voetbalplek die het speciale gevoel opwekken:

'Bij AZ zat ik eens met een journalist in dat kleine kantoortje van het oude stadion De Hout. Hij vroeg toen hoe ik het ervoer dat ik van het gigantische Nou Camp naar het krakkemikkige stadionnetje De Hout was gegaan.'

Maar precies op dat moment keek ik zo tussen de zit- en staantribune door op het hoofdveld. Dat terrein liep, met een speciale bolling een beetje op en af, zoals je dat ook bij Ajax in De Meer had. Dus ik zei in alle oprechtheid: 'Moet je nou eens kijken als je zo naar dit veld kijkt, dat is toch prachtig?!'

Van der Lem: 'Alweer een poosje geleden sprak ik met Robert Eenhoorn, de huidige algemeen directeur van AZ. Hij vertrouwde mij bij die gelegenheid toe, dat zijn eerste kortstondige contact met mij een onuitwisbare indruk op hem had gemaakt.'

Toen ik nog als speler bij Sparta actief was (we speelden nog in het klassieke stadion Het Kasteel) ging tijdens een willekeurige competitiewedstrijd de bal over de zijlijn en bezorgde een nog piepjonge ballenjongen mij de bal.

Ik aaide dat jochie op dat moment over zijn kruin en vervolgde daarna het spel.

Dat jongetje bleek Eenhoorn, de man die later als tophonkballer zelfs in de Major League van Amerika

© CATWALKER

Eusébio da Silva Ferreira

belandde, te zijn. Eenhoorn zei dat het voor hem destijds, als schuchter kereltje, een onvergetelijk moment was; hij is het nooit vergeten.'

Van der Lem: 'Het ironische is dat ik als jochie precies zo'n zelfde speciale ervaring heb opgedaan. En dat nota bene tijdens de legendarische Europa Cup 1-finale tussen Real Madrid en Benfica op 2 mei 1962.'

De held: 'Ja, dat is volgens mij nog steeds de mooiste wedstrijd die mijn vader live (samen met mijn opa vanaf de marathontribune van het Olympisch Stadion in Amsterdam) heeft gezien. Benfica tegen het grote Real Madrid, dat met briljante spelers als Di Stefano, Gento en Puskas aan de aftrap verscheen. De Portugese underdog Benfica won de wedstrijd zeer verrassend met 5-3, maar voor mijn vader bleef Puskás (hij scoorde ook die wedstrijd drie doelpunten) de grootste geweldenaar.'

Van der Lem: 'Ja, ik was daar, kort daarvoor als negenjarig jochie door Ajax aangenomen, toen (net als de vijf jaar oudere Johan Cruïff overigens) ballenjongen!'

En wat gebeurde er? In de eerste helft ging er, bij een voorsprong van Real Madrid, een bal over de zijlijn. Die

éne bal kwam zo mijn richting uitgerold. Ik pakte de bal op en je raadt niet wie er toen op mij af kwam stappen... Eusébio!'

De inmiddels overleden 'Parel van Mozambique' en alom erkende baltovenaar stond met zijn ploeg weliswaar op een 0-2 achterstand, maar in plaats van haast en chagrijn, straalde de man een ongelooflijke sereniteit uit.

Ik was meteen verliefd op die man. Alleen al door de wijze waarop hij die bal vroeg. Ik kon de bal daarna niet eens gooien; ik bezorgde hem in alle jeugdige nederigheid en Eusébio, hij glimlachte naar me en gaf, net voordat hij zich weer omdraaide, een gevoelvolle aai over mijn hoofd.

Ik vond het zo'n magisch moment, dat ik het tot de dag van vandaag koester. Mijn vader (die ook in het stadion zat) was als Real Madrid-fan aan het mokken en allesbehalve blij met de 5-3 overwinning van Benfica (twee doelpunten van Eusébio). Maar ik biechtte na afloop op, dat mijn avond niet meer stuk kon en ik dolblij was dat de toen twintigjarige Eusébio, mijn nieuwe held, nu met de Cup in zijn handen liep.' ■

POST SCRIPTUM:

Vijf januari 2014 overleed Eusébio op 71-jarige leeftijd. Dit heeft ook Johan Cruïff geraakt. Hij keek tegen de Portugees op en was in 1962 zelfs ballenjongen bij de Europa Cup-finale van Benfica tegen Real Madrid in het Olympisch Stadion. "Via Ajax was dat geregeld", zegt Cruïff in De Telegraaf. "En ik stond achter het doel waar Benfica na rust een 3-1 achterstand omzette in een 5-3 overwinning. Met twee goals van Eusébio. Zoiets vergeet je natuurlijk nooit meer." "Toen ik hem later voor het eerst zou spreken, was dat ook het eerste dat ik aankaartte. Jij ballenjongen bij mijn grote doorbraak? Eusébio kwam niet meer bij van het lachen. Later zijn we elkaar ontelbare keren tegengekomen."